

Probat^{ur} 3.º applicando huc argumentum, quo S. Thomas probat Deo non convenire ab æterno *esse* ubique. Cœxistentia Dei cum rebus creatis est quædam relatio ad creaturas fundata super operatione divina, qua illæ ponuntur in *esse*. Atqui, docente S. Thoma, *omnis..... relatio, quæ fundatur super aliquam operationem in creaturas procedentem, non dicitur de Deo nisi ex tempore, sicut Dominus Creator et hujusmodi; quia hujusmodi relationes actuales sunt, et exigunt actu esse utrumque extremorum* (1). Ergo.....

§ IV.—SOLVUNTUR DIFFICULTATES.

Solvuntur
difficultates
realem
futurorum
cœxistentiam
respicentes.

96. Objic. 1.º Quod nondum existit realiter, sed tantum posterius existet, non est applicatum, sed applicabitur virtuti cognoscitivæ, ut cognoscatur, ac proinde nondum est actu objectum cognitionis, sed erit. Ergo nisi dicantur res futuræ ab æterno physice et secundum suum *esse* reale præsentis, in nullo vero sensu dici possunt præsentis, sed tantum dici potest, quod erunt præsentis, et consequenter non cognoscuntur actu ab æterno, sed tantum cognoscuntur.

Respondeo, *dist.* antec.: si sermo sit de intellectu creato, *conc.*; si de increato ac divino, *nego*. Et *nego* conseq.

Nam ex eo solum quod res futuræ aliquando erunt, jam nunc et ab æterno cadunt sub aspectum intellectus infiniti, cujus omnis cognitio æterna esse debet, atque æternitate mensurari; quia ex eo solum quod res aliquando erit, jam dantur omnia prærequisita, ut cognitio æterna Dei existat. Et ratio est, quia Deus ut quidpiam cognoscat, non indiget determinatione ac motione ipsius objecti, sed se ipso, ex sua propria essentia jam determinatus est ad intelligendum quidquid intelligibile est, eo modo quo intelligibile est. Ut vero cognoscat aliquid ut existens, requirit tamquam conditionem necessariam, quod existat. Atqui in quocumque tempore res existat, re vera datur conditio illa objecti existentis, qua data, Deus determinatus est ex sua essentia ad cognoscendum illum existens pro eo ipso tempore, in quo existet. Et quoniam quidquid cognoscit, ab æterno et invariabiliter cognoscit,

(1) 1.º dist. 37, quæst. 2, art. 3.

supposito quod existat aliquod objectum in quavis differentia temporis, jam ab æterno Deus determinatus est, ut illud repræsentet tamquam existens in tali tempore. Et consequenter jam ab æterno tale objectum est intra spheram divinæ visionis, atque adeo præsens præsentia objectiva in actu primo (1).

Objic. 2.º Si futura ideo sunt præsentia divino conspectui, quia aliquando erunt in tempore, dicendum est illa non esse ab æterno præsentia, sed solum in tempore. Nam præsentia, quæ fundatur super existentia, tunc solum dari potest, quando datur existentia. Atqui ut futura cognoscantur ab æterno, necesse est, ut jam ab æterno sint divinæ menti præsentia. Ergo ut Deus possit ab æterno futura cognoscere, oportet, ut hæc jam ab æterno in æternitate existant.

Respondeo, *neg.* Maj. Et probationem *distinguo*: præsentia physica et realis, *conc.*; præsentia intentionalis, *subdist.*; pro intellectu creato, *conc.*; pro intellectu divino, cujus intuitio æternitate mensuratur, *nego*.

Et *contra dist.* Minore, *nego* conseq. «Quamvis enim hæc præsentia, de qua loquimur, supponat realem existentiam futurorum, quæ non est nunc, sed erit in tempore futuro, sufficit illa realis futuritio illius existentia, qua præsupposita, res futura concluditur intra latitudinem objecti scientiæ æternæ et infinitæ» (2).

Instabis 1.º «Præsentia futurorum in æternitate est aliquid reale in futuris contingentibus. Ergo non potest illis actu convenire, quamdiu realiter et actu non extiterint ipsa futura» (3).

Respondeo, *neg.* antec. Nam præsentia illa futurorum non est formalitas realis, sed extrinseca denominatio rationis fundata in ipsamet realitate, quæ futura est. «Etenim realis entitas ipsamet, quæ non fuit realiter ab æterno, nec modo realiter est, sed erit, eo ipso quod realiter et actualiter erit in tempore futuro, fundat extrinsecam denominationem objecti sufficienter apti, determinati et applicati,

(1) Cfr. Ruiz de Montoya, loc. cit., disp. 38, sect. 8, num. 6.

(2) Ruiz de Montoya, ibid., num. 4.

(3) Apud Ruiz, ibid., num. 3, *Confirmatur*.

ut possit a Deo sciri, non in causa determinata ad talem effectum, sed in sui ipsius determinatione. Quapropter futurorum præsentia formaliter est ordo rationis rei futuræ ad intellectum divinum tamquam objectum, habens jam actu, quæ sunt requisita, ut possit ab eo sciri» (1).

Instabis 2.º Præsentia futurorum in æternitate, prout a nobis asserta, videtur esse pura fictio mentis nostræ. Atqui fictio mentis nostræ nihil conducere potest ad hoc, ut a Deo futura cognoscantur. Ergo...

Respond. *neg.* Major. Nam sicut Deus est realiter ac verissime Dominus, quamvis in Deo nihil sit actuale dominium, et sicut cursus equi præsens realiter, et non per fictionem mentis, dicitur quando adest intra spheram potentie tuæ visivæ, sublati impedimentis distantie, vel interpositi corporis opaci et addita luce, apertisque oculis tuis, licet in ipso equo corrente nihil sint hæc omnia adjuncta, ex quibus equi cursus vere præsens denominatur; ita futura sunt vere præsentia Deo, quamvis præsentia hujusmodi formaliter nihil sit; quia existentia futura illorum, quæ supponenda est, ut videri possint, erit aliquid reale, et illud reale quod erit, videtur ab æterno, et ex eo solum quod erit, jam ab æterno adest quidquid requiritur, ut ab intellectu infinito videatur (2).

Instabis 3.º Si præsentia, quam tuemur, est mera denominatio extrinseca, divina futurorum cognitio pendebit ab aliquo ente rationis. Atqui nihil absurdius dici potest. Nam ens rationis est merus partus intellectus creati. Quomodo autem realis Dei perfectio, qualis est futurorum cognitio, dependeat ab ente rationis, quod mens humana sibi prodat?

Respond. *neg.* Major. Primo, quia non videt Deus futura præcise, propterea quod præsentia eorum objectiva in actu primo nihil reale sit formaliter, sed quia supponit reale fundamentum, reale nempe futurorum existentiam in aliquo tempore, ut nuper declarabamus. Deinde quia præsentia illa non est ens rationis, nisi quatenus fingatur ab intellectu nostro instar entitatis alicujus realis, jam inde ab

(1) Ruiz *ibid.*, num. 5.

(2) Vide Ruiz, *ibid.*, num. 7.

æterno existentis. Cognitio autem divina non pendet ex modo, quo intellectus noster concipiat præsentiam illam, sed solum requirit per modum conditionis, quod res sit scibilis ut existens pro aliqua differentia temporis: in hoc enim consistit præsentia, quocumque tandem modo concipiatur (1).

Objic. 3.º Si creaturæ omnes non essent Deo ab æterno physice præsentes, Deus in tempore aliquid de novo adisceret: quod absurdissimum est. Et ratio patet, quia rem, dum est, profecto videret Deus ut physice sibi præsentem; antequam vero esset, illam ut adhuc sibi futuram cognoscere. Ergo...

Respondeo, *dist. antec.*; si Deus ab æterno non cognosceret res omnes futuras secundum illud ipsum esse, quod habebunt in tempore, *trans.*; si re vera cognoscat illas secundum ipsum esse reale, quod habebunt, *nego.*

Ad probationem, *dist. 2.^{am} partem.* Antequam res esset, cognosceret illam ut adhuc sibi futuram, id est, nondum cognosceret esse illud, quod adhuc non est, sed erit in tempore, *neg.*; id est, cognoscat, esse illud rei, quod intuetur ab æterno, prout erit re vera in tempore, nondum esse, sed futuram esse in se ipsa, *conc.* Nam Deus res etiam futuras, quæ nondum sunt, videt eodem modo, ac si actu essent, quia intuitio illius terminatur immutabili modo ad esse reale, quod res habebunt in tempore.

Objic. 4.º Notitia intuitiva in hoc differt ab abstractiva, quod prima ad rem existentem et realiter præsentem terminatur, altera vero abstrahit a reali præsentia et existentia objecti. Atqui Deus habet ab æterno notitiam intuitivam omnium futurorum contingentium. Ergo oportet, dicamus, futura realiter in æternitate existere.

Respond., *dist.* Major. Notitia intuitiva terminatur ad rem existentem et realiter præsentem, id est, refert existentiam rei non tantum possibilem, sed etiam actu exercitam pro aliquo tempore, *conc.*; refert existentiam actu exercitam pro tota duratione, in qua datur intuitio, *subdist.*; notitia intuitiva creati intellectus, *trans.*; increati, *nego.*

(1) Cfr. Ruiz, *loc. cit.*, num. 11-12.